

Imaj vsak četnik in velja s... vred ali v Mariboru a... ročnina. — Uredništvo: Koroška cesta št. 5. Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo sprejema naročila in reklamacije. — Vse objave plačuje naročnik. — Neopisane reklamacije se ne sprejmejo. — Telefon št. 229.

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Uredništvo: Koroška cesta št. 5. Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo sprejema naročila in reklamacije. — Vse objave plačuje naročnik. — Neopisane reklamacije se ne sprejmejo. — Telefon št. 229.

15. številka

Maribor, dne 14. aprila 1921.

55. letnik.

Zopet si kujete usodo!

Bojujemo prvi volilni boj za občine v Sloveniji. Te volitve niso važne samo za vsako posamezno občino, ampak še večje važnosti so volitve za občinske odbore za slovensko celokupnost. Naše občine so podobne kmetijski hiši in družini. Če ima kmetijska hiša dobrega, skrbnega, varčnega in izobraženega gospodarja, je na dobrem glasu in v njej vlada blagostanje in red. Dobri oče prepereči s svojim modrim ravnanjem vsako nesporazumljenje in v družini je božji blagoslov, v ajej vlada tudi prava zastopnost in medsebojna ljubezen.

Isto je v občini. Kakšni bodo občinski odbori, kakšni župani, takšne bodo in razmere v občinah. Radi tega se obrača Slovenska ljudska stranka, oziroma Kmetijska zveza do vas volilcev s prošnjo in resnim pozivom: Glasujte povsod, kjer je postavljena kandidatska lista naše stranke, za njo, a ne samo to: pridobite še vse one, kateri želijo, da dobijo občine dobre gospodarje, da bodo na dan volitve glasovali za našo stranko.

Samo naša stranka stoji v sedanjih težkih časih zvesto na strani ljudstva. Le pomislite malo!

V Beogradu so liberalci (demokrati) in samostojni, kateri so v vladi, za vojno in za ogromno vojne izdatke. Naša stranka je po svojih poslancih energično ugovarjala, da bi se naše sinove zopet pošiljalo za tuje v strelske jarke.

Sedanja liberalno-samostojna vlada nima smisla za blagor našega ljudstva. Turkom so za državni denar odkupili njih glasove. Dali so jim 1200 milijonov kron, bogatim osješkimi Sokolom so darovali za neko veselico 60 tisoč K, socialdemokratu Kristanu so dali mastno službo, ki nese več milijonov na leto.

Pri predpisovanju in izterjevanju davkov se godi še posebej celokupnemu slovenskemu ljudstvu velikanska krivica. Ravno te dni so zopet razposlali davčne oblasti na tisoče visokih plačilnih nalogov tisočem osebam, ki še dosedaj niso nikdar plačevali dohodnine. Nad uboge bajtarje, obrtnike in celo delavce in viničarje so se spravi po ukazu liberalnih finančnih ministrov letos neusmiljeno davčni uradi. In vedno nove vrste davkov si izmišljajo liberalni ministri. Obetajo še nam preurejen prometni davek, nov in visok davek na dedščine, zopet višje pristojbine, višji kolki in tako dalje in tako dalje. Vse to dela sedanja vlada,

v kateri sedijo naši liberalci in samostojni Pucelj.

In kdo je nas Slovence oropal — brezpogojno potrebne samouprave??? To so storili slovenski liberalci in samostojenci, ker so glasovali v Belgradu za centralizem. Z njimi gredo v tem proti nam tudi socialni demokrati in komunisti.

Te stranke bi se rade polastile uprave naših občin. To bi bilo ravnotako, kakor da bi si Vi volilci postavili kozla za vrtnarja.

Te volitve bodo pravo ljudsko glasovanje, ali Slovenija odobrava vse lumparije liberalnih in samostojnih poslancev in ministrov, ali pa hoče imeti red, pravico in zahteva svojo samoupravo.

Slovenski volilci! Ne dajte se prešlepiti od hinavskih besed in lažljivih obljub demokratov-liberalcev, samostojnežev ter socialistov, temveč vsak kdor hoče protestirati proti krivicam, ki se nam godijo in jih hoče odpraviti, ta naj spusti na dan volitve kroglico v skrinjico Slovenske ljudske stranke, oziroma Slovenske kmetijske zveze.

Kdor pa odobrava centralizem — slabo in strankarsko državno upravo, kdor hoče mobilizacijo in nepotrebno vojno, komur so prav novi in mnogi krivični davki, komur so prav lumparije, ki jih uganjajo liberalci, samostojni, socialisti in komunisti, ta glasuje za naše nasprotnike!

Naša stranka že zmaguje.

Ob sklepu uredništva smo dobili te-le zanesljive podatke o kandidatskih listah v mariborskem političnem okraju:

Sodni okraj Maribor: Kmetijska zveza, oziroma Slovenska ljudska stranka, je vložila lastno listo izmed 82 občin v 53 občinah, brez volitve ima Kmetijska zveza v rokah že 25 občin. Sodni okraj Slov. Bistrica: Kmetijska zveza lastno listo od 43 občin v 31 občinah, brez volitve ima naša stranka 23 občin. Sodni okraj St. Lenart: Kmetijska zveza lastno listo izmed 40 občin v 38 občinah in brez volitve ima naša stranka 23 občin. Tako ima naša stranka že brez volitve večino v slovenjebistriškem in šentlenskem okraju. Skupno imamo torej že 76 občin. Samostojna je vložila listo samo v 22 občinah, socialni demokrati v 29 občinah, demokrati in narodni socialisti niso mogli v pravnobeni občini čelga okraja sestaviti

liste. V nekaterih občinah so se stranke združile v „gospodarsko stranko.“ Tudi v teh imajo naši znatno večino. V 98 občinah ne bo volitev, ker je samo ena lista.

Mariborski okraj je že obsodil pogubonosno in samostojno stranko. Zivela zavednost in delavnost — naših mož!

„Kmetijski list“ razkrinkan.

V 82. številki srbskega kmetijskega lista „Selo“ je razkrinkal voditelj srbskih kmetov Mih. Avramovič, ostudna in lažnjiva natolcevanja „Kmetijskega lista.“ Ker bo stvar zanimala marsikaterega našega pristaša, prinašamo članek v dobesedni prestavi. „Selo“ piše:

„Kmetijski list“, list tistih Slovencev, ki so še pred par tedni sedeli v zemljoradniškem klubu, je v svoji številki od dne 24. marca nagromadil celo vrsto poniževalnih in nesramnih trditvev na moj naslov. Vse to, kar se za more očitati glavnemu spletkarju iz Samostojne kmetijske stranke, je na perni „Kmetijski list“ proti moji osebi.

„Kmetijski list“ od dne 31. marca je priobčil na uvodnem mestu dopis iz Beograda, v katerem dobroznani spletkar (najbrž dr. Vošnjak, op. ur.) za vrača resnice, ki sem jih podal glede izstopa samostojnežev dopisniku „Slovenca.“ Dopisnik se je poslužil najnesramnejših trditvev, da me na tak način predstavi Slovincem v najslabši luči. Omeniti hočem le glavne neresnice, da bodo naši čitatelji videli, kakšnih besed se poslužuje, o poslanci Samostojne kmetijske stranke in da bodo spoznali značaje in nepoštenost le-teh ljudi, ki so še nedavno sedeli z mano v enem klubu.

Dopisnik „Kmetijskega lista“ pravi, da sem bogat, da imam v Belgradu par milijonov vredno hišo, da mrzim kmeta, ker smrdijo njegove opanke (srbsko obuvalo), da živim, kakor dunajski plemič itd. Nadalje zatrjuje dopisnik, da me srbski kmetje niso marali voliti, ker so uvideli, da sem slab politik in nepošten človek. Glede kupčije za galico zopet zatrjuje, da ni Samostojna kmetijska stranka iste prodala Zvezi srbskih kmetijskih zadrug, marveč družba Ekonom. Na koncu pa piše dopisnik „Kmetijskega lista“, da bo on — pisec omenjenega dopisa — mirno poslušal „pasjo lajanje.“

V glavnem se ne bom dotikal teh lepih in uglajenih izrazov, pač pa ponovno ostajam pri svojih trditvah glede

de nastopnih laži, ki jih vsebuje „Kmetijski list“:

1. Poklanjam vse svoje bogatstvo piscu nesramnega dopisa, v katerem ugotavlja, da posedujem par milijonov vredno hišo.

2. Poklanjam tudi „par milijonov vredno“ hišo v Beogradu piscu navečenega dopisa.

3. Ni res, da je galico prodala Zvezi srbskih kmetijskih zadrug družba Ekonom, marveč Samostojna kmetijska stranka. Glede te kupčije, v kateri so nas na nesramen način ogoljufali, obstojajo pismeni dokazi, katere bom obelodanil v „Selo“, čim jih dobim od Zveze srbskih kmetijskih zadrug. Mihajlo Avramovič, narodni poslanec.

S tem je voditelj srbskih kmetov razkrinkal „Kmetijski list“, obenem je pa potrdil naše trditve glede verižniške kupčije za galico, katero so prodali srbskim kmetom za visoke svote in na ta način odirali svoje lastne bratrotvine. Veseli nas neizmerno, da je trezni voditelj srbskih kmetov razkrinkal hinavsko zalego samostojnežev. Sodbo o vsem tem naj si napravijo naši pristaši in tisti zaslepljeni, ki še favajo danes po „samostojnih potih.“

Izmenjava eno- in dvo-kronskih bankovcev.

O tem vprašanju se je poslanec dr. Hohnjec dne 13. aprila na finančnega ministra obrnil z naslednjo interpelacijo:

Vprašanje o izmenjavi eno- in dvo-kronskih bankovcev ter o njihovi odtegnitvi iz prometa je v naši državi na omejenem redu že več kot eno leto. Ministrstvo financ je 1. jan. 1920 razpisalo natečaj za načrte za državni papirnati denar od 10 vinarjev, 20 vin, in ene krome. Kaj je s temi novimi bankovci, do danes ne znamo; znamo pa, da so stari eno-, dvo- in 10kronski bankovci že tako odgrnjeni in izrabljeni, da jih je veliko že razpadlo, — mnogo pa se jih z raznimi povezami komaj drži skupaj.

Prišlo pa so v vprašanju teh bankovcev še druge komplikacije, ki jih je povzročila naša finančna uprava. Finančno ministrstvo je 15. febr. 1921 izdalo naredbo: 1. Da ni edna državnna kasa ne more sprejeti od enega plačnika pri enem plačanju več kakor 50 K v eno- in dvo-kronskih bankovcih. 2. Da se smejo sprejeti samo bankovci, ki so žigosani z žigom državnih oblasti, katere so za to bile pooblaščenice. 3. Da se naj bankovci, ki ni-

Zaklad na otoku.

iz angleškega prevedel Paulus.

(Dalje.)

Naša žalost, obiski sosedov, priprave za pogreb in skrb za gostilno, ki je tudi med tem časom ni bilo mogoče pustiti na stran, vse to me je tako vzelo v zakup, da skoraj nisem imel časa misliti na kapitana, kaj šele, da bi se ga bil bal.

Ze koj drugo jutro je pritorkljal po stopnicah in sedel na svoje navadno mesto v kot za peč. Malo je jedel, pil pa je več kakor običajno. Sam si je jemal rum iz omare in hudo je gledal ter pihal skozi nos, da si nihče ni upal blizu. Na večer pred pogrebom je bil pijan in odurno ga je bilo v hiši žalosti slišati, kako je kričal in pel svojo grdo, staro mornarsko pesem. Toda slab je bil in bali smo se za njegovo življenje. Zato ga nihče izmed nas ni hotel dražiti, zdravnik pa je moral nekam daleč k drugemu bolniku in sploh ni prišel več k nam po očetovi smrti.

Rekel sem, da je bil kapitan slab. En zares se je zdelo, da slabi bolj in bolj, namesto da bi si opomogel. La-

s težavo je lezel po stopnicah in za stene se je prijel, kadar je hodil po sobi ali pa po veži. Težko je sopal u naglo, kakor bi plezal v strmino. Meni ni več nagovoril in prepričan sem, da je pozabil na svojo zaupljivost. Zelo razdražljiv je bil in naglo jeze, — menda vsled svoje velike telesne slabosti. Čisto nič ga ni bilo prijetno gledati, kako je v pijanosti včasih potegnil svojo nož in ga položil predse na mizo.

Toda pri vsem tem se je manj brigal za ljudi, zdel se nam je zatopljen v svoje lastne misli, ki so potovale že bogve kod. Nekoč je na naše velično začudenje zapel čisto novo pesem, — mehke ljubavni napev, ki se ga je že menda naučil v svoji mladosti, preden je šel na morje.

Kmalu nato pa so nepričakovani dogodki izpremenili celo naše življenje.

Nekoga mrzlega, meglenega dne krog tretje ure popoldne sem stal pri vratih in mislil na svojega ubogež očeta.

Nekoč se je s počasnimi koraki bližal po cesti. Čisto slep je menda že bil, ker je oprezno tipal pred seboj s palico. Zelen ovoj mu je zakrival oč-

in del nosu. Od starosti, ali pa slabosti je bil ves sključen in velik strah raztrgan pomorski plašč s kapuco je nosil, da je bil naravnost podoben — nočnemu strahu. Nikoli v življenju še nisem videl tako strahotne in grozeče prikazni.

Nekaj korakov pred gostilno se je ustavil in z zoperno pevajočim glasom rkel tja v zak pred-se:

„Ali je kak dober človek blizu, ki bi mi povedal, kam sem zašel? Ubog slepec sem, izgubil sem dragoceno luč svojih oči v boju za svojo rodno zemljo in svojega kralja, Bog ga večno blagoslovi!“

„Fred gostilno „pri admiralu“ ste, moj dobri mož!“ sem odgovoril.

„Slišam glas“, je rekel, „mladosten glas. Podaj mi, prosim, roko, moj dragi, mladi prijatelj, in pelji me hitro v hišo!“

Podal sem mu roko in strašni, milo proseči slepec jo je zagrabil, kakor s kleščami. Ustrašil sem se in mu jo skušal izviti. Pa slepi tujec me je z eno samo svojo roko krepko potegnil k sebi in mi grozeče s’knil:

„Fant, pelji me h kapitanu!“

„Kaj si misliti! — Tega si ne upam strfiti!“

„O — tako stvari stoje!“ se je zaničljivo zarežal. „Tako me popelješ k njemu ali pa ti zlomim roko!“

In stisnil mi jo je, da sem zavpil od bolečine.

„Za vas, mislim, je nevarno“, — sem odvrnil. „Kapitan ni več, kakršen je bil poprej. Z golim nožem pred seboj na mizi sedi in silno je razdražljiv. Nekdo drug je že bil tukaj in...“

„Naprej sedaj, marš!“ mi je ustavil besedo.

Nikoli še nisem čul tako brezsrčnega, mrzkega, odurnega glasu. Preplašil me je huje, kakor bolne od rjogove železne roke in hitro sem ga ubogal ter stopil v vežo in „oti sobi, kjer je sedel naš bolni, stari morski ropar v pijani omotici.“

Slepec je bil trdo za menoj, oklopil se me je s svojo železno pestjo in slonel na meni, da me je s svojo težo kar k tlom tiščal.

„Pelji me k njemu in ko bova v sobi, pa zakličii: „Tu-le je vaš dober prijatelj!“ Ako ne ubogaš, te bom —“

(Dalje prihod.)

Širite naše liste!